

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет педагогічної освіти та соціальної роботи
Кафедра соціальної роботи та педагогіки вищої школи

СИЛАБУС

нормативного освітнього компонента

Економічні основи соціального захисту

(назва освітнього компонента)

підготовки _____ **бакалавра** _____

(назва освітнього рівня)

Спеціальності _____ **232 Соціальне забезпечення** _____

(шифр і назва спеціальності)

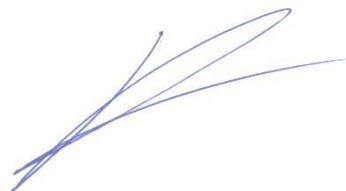
освітньо-професійної програми Соціальне забезпечення

Силабус освітнього компонента «Економічні основи соціального захисту» підготовки бакалавра, галузі знань 23 Соціальна робота, спеціальності 232 Соціальне забезпечення, за освітньо-професійною програмою Соціальне забезпечення.

Розробник: Колосок Андрій Мирославович, кандидат економічних наук, доцент

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

(доц. Колосок А.М.)

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи

протокол № 1 від 28 серпня 2023 р.

Завідувач кафедри:

(доц. Чернета С.Ю.)

I. Опис освітнього компонента

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній ступінь	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	23 Соціальна робота 232 Соціальне забезпечення ОПП Соціальне забезпечення ОС бакалавр	Нормативна
Кількість годин/кредитів <u>120/4</u>		Рік навчання <u>1</u>
		Семестр <u>2-ий</u>
		Лекції <u>30</u> год.
ІНДЗ: €		Практичні (семінарські) <u>30</u> год. Лабораторні _____ год. Індивідуальні _____ год.
	Самостійна робота <u>52</u> год.	
	Консультації <u>8</u> год.	
Мова навчання		Форма контролю: екзамен Українська

II. Інформація про викладача (- ів)

ППП [Колосок Андрій Мирославович](#)

Науковий ступінь кандидат економічних наук

Вчене звання доцент

Посада доцент кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи

Контактна інформація

Телефон +380667288130

Електронна пошта Kolosok.Andrew@vnu.edu.ua

Дні занять <http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. Опис освітнього компонента

1. Освітній компонент «Економічні основи соціального захисту» належить до циклу нормативних дисциплін професійної підготовки бакалавра галузі знань 23 Соціальна робота спеціальності 232 Соціальне забезпечення, освітньо-професійної програми Соціальне забезпечення. Вивчається в другому семестрі, формою підсумкового контролю є екзамен. На вивчення освітнього компонента відведено 4 кредити (120 годин), у тому числі: 30 годин лекційних, 30 год. практичних, 8 год. консультації та 52 год. самостійної роботи.

Вивчення освітнього компонента «Економічні основи соціального захисту» сприятиме підвищенню рівня професійної компетентності майбутніх бакалаврів з соціального забезпечення, їх готовності кваліфіковано і майстерно виконувати свої професійні обов'язки, забезпечить оволодіння сучасними теоретичними і прикладними знаннями з основ економіки в системі соціального захисту населення.

2. Пререквізити:

Для освоєння освітнього компонента використовують знання, вміння і навички сформовані у ході вивчення ОК «Вступ до спеціальності», ОК «Правове регулювання соціального забезпечення».

Постреквізити:

Освоєння даного освітнього компонента є необхідним для подальшого вивчення ОК «Соціальна та демографічна статистика», ОК «Соціальна політика», написання курсової роботи з теорії та практики соціальної політики.

3. **Мета** - засвоєння здобувачами освіти цілісної системи знань про економічні засади соціального захисту населення, взаємозв'язок економічної та соціальної політики держави,

раціональне використання фінансових ресурсів для ефективного забезпечення соціальних потреб.

Завдання освітнього компонента: засвоїти засади впливу економічних процесів на систему соціального захисту; зрозуміти взаємозалежність економічної та соціальної політики держави; розглянути правові основи соціального захисту; вивчити економічні аспекти соціального захисту населення; проводити економічний аналіз ефективності соціальних проєктів; аналізувати матеріальний добробут населення; дослідити соціальну диференціацію за економічним статусом; вивчити державні соціальні стандарти та соціальні гарантії; розглянути зарубіжний досвід соціального захисту; ознайомити із особливостями фінансування в системі соціального захисту населення.

4. Освітній компонент спрямований на формування *інтегральної компетентності* (Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі професійної діяльності соціального забезпечення або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов);

загальних компетентностей (ЗК3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК5. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій. ЗК9. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК10. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. ЗК11. Здатність приймати обґрунтовані рішення. ЗК12. Здатність працювати в команді. ЗК15. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків);

фахових компетентностей (ФК1. Здатність аналізувати суспільні процеси, пов'язані з соціальним розвитком держави, регіонів і громад. ФК2. Знання і розуміння нормативно-правової бази стосовно соціальної роботи та соціального забезпечення. ФК4. Здатність використовувати адміністративно-правові механізми призначення та контролю в системі соціального захисту населення. ФК9. Здатність до планування та реалізації заходів з проведення моніторингу і інспектування. ФК11. Здатність оцінювання якості соціальних послуг. ФК12. Здатність до організації та управління процесами в соціальному забезпеченні. ФК13. Здатність дотримуватися етичних принципів та стандартів у професійній діяльності).

Очікувані програмні результати навчання: ПРН2. Ідентифікувати причинно-наслідкові зв'язки розвитку суспільства та прояви соціально-економічних проблем у різних категорій населення. ПРН4. Вміння застосовувати статистичну, методичну та нормативну базу системи соціального захисту населення. ПРН5. Використовувати механізми призначення фінансової соціальної допомоги, пенсій. ПРН6. Застосовувати базові знання про основи економічної допомоги об'єктам соціального захисту. ПРН7. Використовувати базові знання про принципи державної соціальної політики та шляхи соціального забезпечення населення. ПРН8. Застосовувати засоби соціально-правової політики в сфері соціального захисту, базові знання з юриспруденції та законодавства України в галузі соціального забезпечення. ПРН9. Виявляти готовність до взаємодії з колегами по роботі, приймати управлінські рішення в організації роботи виконавців. ПРН10. Визначати умови соціально-економічної підтримки різних категорій населення. ПРН11. Визначати соціальні проблеми та потреби і причини їх виникнення, тенденції розвитку, наслідки, соціальний стан певних категорій населення. ПРН12. Аналізувати ефективність соціально-економічної підтримки населення та здійснювати відповідну корекцію в межах компетентності. ПРН13. Аналізувати та оцінювати рівень матеріально-економічного захисту різних категорій населення. ПРН15. Приймати практичні рішення для покращення соціального добробуту та підвищення соціальної безпеки. ПРН16. Застосовувати нормативно-правову базу в захисті соціальних груп населення. ПРН17. Пояснювати актуальні процеси у соціальній сфері та соціальному забезпеченні на державному, регіональному та місцевому рівнях на державному, регіональному та місцевому рівнях. ПРН19. Ефективно працювати як індивідуально, так і у складі міждисциплінарної команди фахівців.

Soft skills: вміння налагоджувати міжособистісні контакти; вміння працювати в команді; креативність; вміння прогнозувати, гнучкість, швидка адаптація до змін та ін.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ:

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації: *словесні*: лекція із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація, платформа Zoom, MOODLE, Office 365, вебсервіс Google Classroom), пояснення, розповідь, бесіда; *наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація; *практичні*: *вправи*.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом науково-педагогічного викладача; самостійна робота здобувачів освіти: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проєктів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо), ретроспективний метод.

5. Структура освітнього компонента

Таблиця 2

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Форма Контролю ¹ / Бали
Змістовий модуль I. Теоретичні основи економіки в системі соціального захисту населення						
Тема 1. Загальні засади впливу економічних процесів на систему соціального захисту	12	2	4	5	1	ДС, ДБ, РЗ/К, Т/4
Тема 2. Взаємозалежність економічної та соціальної політики держави	12	4	2	5	1	ДС, ДБ, РЗ/К, Т/2
Тема 3. Правові основи соціального захисту	12	4	2	5	1	ДС, ДБ, РЗ/К, Т/2
Тема 4. Економічні аспекти соціального захисту населення	12	4	2	5	1	ДС, ДБ, РЗ/К, Т/2
Тема 5. Економічний аналіз соціальних проєктів	12	2	4	6		ДС, ДБ, РЗ/К, Т/4
Разом за модулем 1	60	16	14	26	4	14
Змістовий модуль II. Формування добробуту населення						
Тема 6. Матеріальний добробут населення	12	2	4	6		ДС, ДБ, РЗ/К, Т/4
Тема 7. Економічний статус як фактор соціальної диференціації	12	4	2	5	1	ДС, ДБ, РЗ/К, Т/2
Тема 8. Державні соціальні стандарти та соціальні гарантії	12	2	4	5	1	ДС, ДБ, РЗ/К, Т/4
Тема 9. Соціальний захист населення в соціальних державах світу	12	4	2	5	1	ДС, ДБ, РЗ/К, Т/2
Тема 10. Фінансування у системі соціального захисту населення	12	2	4	5	1	ДС, ДБ, РЗ/К, Т/4
Разом за модулем 2	60	14	16	26	4	16

Види підсумкових робіт						Бал
Модульна контрольна робота						60/Т
МКР 1						30
МКР 2						30
ІНДЗ						10
Всього годин/ Балів	120	30 ³	30 ³	52	8	100

Примітки: ^{1/} Методи та форми контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувача освіти, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

У випадку набору здобувачів освіти менше 15 (малокомплектна група) кількість аудиторних годин зменшується вдвічі. Теми не розглянуті аудиторно опрацьовуються здобувачами освіти самостійно.

6. Завдання для самостійного опрацювання

Таблиця 3

Тема	Кількість годин
Змістовий модуль І. Теоретичні основи економіки в системі соціального захисту населення	
<p>Тема 1. Загальні засади впливу економічних процесів на систему соціального захисту</p> <p>1.1. Предмет, завдання та функції освітнього компонента.</p> <p>1.2. Сутність та особливості економічної діяльності в системі соціального захисту.</p> <p>1.3. Закономірності розвитку економічних відносин різних суб'єктів.</p> <p>1.4. Принципи економіки соціального захисту.</p> <p>1.5. Суть економічної системи та її основні елементи.</p> <p>1.6. Соціальна справедливість у ринковій, командній та змішаній економіках.</p> <p>1.7. Проблема обмеженості економічних ресурсів та їх раціонального використання на соціальні потреби.</p>	5
<p>Тема 2. Взаємозалежність економічної та соціальної політики держави</p> <p>2.1. Сутність та цілі економічної політики держави.</p> <p>2.2. Види економічної політики держави.</p> <p>2.3. Напрями та проблеми соціальної політики держави.</p> <p>2.4. Вплив соціально-економічного становища України на соціальну політику.</p> <p>2.5. Соціальний захист населення як складова соціальної політики держави.</p> <p>2.6. Суб'єкти та об'єкти соціальної політики держави.</p> <p>2.7. Взаємозв'язок між економічною та соціальною політикою держави.</p>	5
<p>Тема 3. Правові основи соціального захисту</p> <p>3.1. Загальні аспекти правового забезпечення системи соціального захисту.</p> <p>3.2. Поняття права соціального захисту та права соціального забезпечення.</p> <p>3.3. Предмет і метод правового регулювання соціального забезпечення.</p> <p>3.4. Функції та принципи права соціального забезпечення.</p> <p>3.5. Система права соціального забезпечення.</p> <p>3.6. Правові колізії в сфері соціального захисту.</p>	5
<p>Тема 4. Економічні аспекти соціального захисту населення</p> <p>4.1. Сутність та мета соціального захисту.</p> <p>4.2. Моделі соціального захисту.</p> <p>4.3. Соціальний захист як система управління соціальними ризиками.</p> <p>4.4. Місце та роль соціального страхування у системі соціального захисту населення.</p> <p>4.5. Єдиний соціальний внесок.</p> <p>4.6. Вплив державного регулювання економіки на соціальну сферу.</p>	5
<p>Тема 5. Економічний аналіз соціальних проєктів</p> <p>5.1. Прості та складні відсотки.</p>	6

5.2. Дисконтування. 5.3. Показники та критерії оцінки ефективності проєктів. 5.4. Точка беззбитковості проєкту. 5.5. Приклад порівняння фінансової ефективності проєктів. 5.6. Економічна ефективність соціального проєкту.	
Змістовий модуль II. Формування добробуту населення	
Тема 6. Матеріальний добробут населення	
6.1. Поняття, сутність та складові добробуту населення. 6.2. Аналіз динаміки співвідношення державних соціальних стандартів в Україні. 6.3. Вплив відносин власності на добробут. 6.4. Система показників рівня та якості життя населення. 6.5. Соціально-економічний потенціал сім'ї як чинник добробуту. 6.6. Показники диференціації доходів населення. 6.7. Індекс споживчих цін.	6
Тема 7. Економічний статус як фактор соціальної диференціації	
7.1. Соціальна стратифікація. 7.2. Поняття та чинники економічного статусу. 7.3. Види відхилення та показники економічного статусу. 7.4. Адресний підхід в соціальному забезпеченні. 7.5. Заробітна плата як пряме джерело економічного статусу. 7.6. Методи оцінювання бідності. 7.7. Соціальна стратифікація в зарубіжних країнах.	5
Тема 8. Державні соціальні стандарти та соціальні гарантії	
8.1. Принципи формування державних соціальних стандартів, соціальних норм і нормативів. 8.2. Прожитковий мінімум як базовий державний соціальний стандарт. 8.3. Державні соціальні гарантії, порядок їх визначення та затвердження. 8.4. Нормативи витрат(фінансування). 8.5. Проблема невідповідності державних соціальних стандартів економічним реаліям.	5
Тема 9. Соціальний захист населення в соціальних державах світу	
9.1. Сутність та ознаки соціальної держави. 9.2. Моделі соціальної держави. 9.3. Піраміда соціальної відповідальності А. Керолла. 9.4. Світові моделі соціального захисту населення. 9.5. Характеристика моделі соціального захисту в Україні. 9.6. Програми соціального захисту населення в економічно розвинених країнах.	5
Тема 10. Фінансування у системі соціального захисту населення	
10.1. Сутність, принципи та джерела фінансування соціальної сфери. 10.2. Економічні нормативи регулювання фінансових відносин в соціальній сфері. 10.3. Фінансування соціальної сфери через банківську та казначейську системи. 10.4. Програмно-цільове фінансування, його переваги, суперечності та проблеми. 10.5. Інфляція її суть види та соціально-економічні наслідки.	5
Всього	52

7.Індивідуально науково-дослідне завдання (ІНДЗ)

Індивідуально-дослідне завдання (ІНДЗ) видаються здобувачам освіти на першому занятті, і виконуються здобувачем самостійно у письмовій формі при консультуванні з викладачем. Вправи здобувач освіти вибирає самостійно, не більше 1. Максимальна кількість балів за **ІНДЗ 10 балів**.

1. Обґрунтуйте яким чином економічні процеси впливають на систему соціального захисту.
2. Поясніть, чому економіка України не може забезпечити усіх потреб системи соціального захисту.
3. Розкрийте відмінність між континентальною та англосаксонською моделлю соціального захисту.
4. Наведіть приклад недоліків та правових колізій в сфері соціального захисту.
5. Розрахуйте та зобразіть графічно точку беззбитковості соціального проєкту.
6. Наведіть приклад розрахунку фінансової ефективності соціального проєкту.
7. Проаналізуйте динаміку та співвідношення державних соціальних стандартів в Україні.
8. Розрахуйте та зобразіть графічно криву Лоренца.
9. Обґрунтуйте з економічної точки зору, чому адресний підхід в соціальному захисті є більш ефективним.
10. Розкрийте економічну стратифікацію в Україні та вкажіть шляхи її подолання.

Критерії оцінювання ІНДЗ

10 балів - здобувач освіти самостійно обґрунтовує, викладає своє бачення, логічно, цілісно, послідовно та стилістично, граматично правильно будує відповідь; аналізує різні погляди для кожної ситуації, наводить два доречні аргументи, використовує набуту з різних джерел інформацію для розв'язання поставлених ситуацій; вкінці робить висновок, який органічно впливає зі сформульованої тези, аргументів і прикладів; робота відзначається багатством слововживання та художньою цінністю.

5 бал - здобувач освіти самостійно обґрунтовує, викладає своє бачення, логічно, цілісно, послідовно та стилістично, граматично правильно будує відповідь; аналізує різні погляди для кожної ситуації, наводить один доречний аргумент; вдало добирає лексичні засоби; висновок впливає із проблеми, яка аналізується; у роботі є недоліки: відхилення від теми, порушення послідовності її викладу; висловлювання не завжди обґрунтовані, не підкріплені фактичним матеріалом, переходи між ними не є вмотивованими.

0 балів - здобувачем освіти висловлення не відповідають або частково відповідають проблемі, яка розглядається; лексика і граматична будова мовлення на елементарному рівні; теза не відповідає запропонованій темі; наведені аргументи не є доречними; прикладу немає або він не є доречним

IV. Політика оцінювання

Оцінювання знань здобувачів освіти ОК «Економічні основи соціального захисту» здійснюється на основі результатів поточного і підсумкового модульного контролю знань згідно «Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки». Завдання поточного контролю – перевірка навчальних досягнень здобувачів освіти. Завдання підсумкового модульного контролю – перевірка розуміння і засвоєння здобувачами освіти програмового матеріалу загалом, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання засвоєних знань, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми ОК тощо. Оцінювання здійснюється за **100-бальною** шкалою.

Формою контролю вивчення ОК «Економічні основи соціального захисту» є екзамен. Максимальна кількість балів за поточний контроль з освітнього компонента становить 40 балів. Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має за мету перевірку рівня підготовленості здобувачів освіти до виконання конкретної роботи. Поточний контроль реалізується в різних формах, зокрема опитування, захист проєктів, робота в малих групах, індивідуальна робота студентів, виступи на практичних заняттях, участь у дискусіях та дебатах, експрес-контроль, перевірка результатів виконання різноманітних індивідуальних науково-дослідних завдань, контроль засвоєння того навчального матеріалу, який заплановано на самостійне опрацювання здобувачем, тощо. Максимальний бал за кожну з форм роботи визначено у таблиці 2 силабуса освітнього компонента. Результат самостійної роботи здобувачів освіти

оцінюється на практичних заняттях із відповідної теми. За активність на заняттях здобувач освіти може додатково отримати до 20 % максимального поточного бала, але при цьому сума поточних балів за семестр не повинна перевищувати, як правило, 40.

За рішенням кафедри студентам, які брали участь у роботі конференцій, підготовці наукових публікацій, в олімпіадах, конкурсах студентських наукових робіт й досягли значних результатів, може бути присуджено додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати поточного контролю. Систему бонусних балів погоджує науково-методична комісія факультету.

Підсумковий модульний контроль здійснюється після завершення вивчення тем змістового модуля у формі виконання здобувачем освіти модульної контрольної роботи у вигляді письмового або комп'ютерного тестування та проводиться або під час навчального заняття (його частини). Максимальний бал, отриманий за модульні контрольні роботи, становить 60 балів.

Підсумкова модульна оцінка визначається в балах як сума поточної та контрольної модульних оцінок. Модуль зараховується здобувачеві, якщо він успішно виконав всі види навчальної роботи, передбачені силабусом освітнього компонента. Перескладання будь-яких видів робіт, передбачених силабусом освітнього компонента, з метою підвищення підсумкової модульної оцінки не дозволяється. Заборгованість із модуля повинна бути ліквідована здобувачем у позааудиторний час на консультаціях за графіком, затвердженим на засіданні кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи до початку підсумкового контролю з наступного модуля. Кінцевий термін ліквідації заборгованості з модульного контролю обмежується початком заліково-екзаменаційної сесії.

Якщо з дисципліни підсумкова оцінка (бали) з освітнього компонента як сума підсумкових модульних оцінок становить не менше як 75 балів, то, за згодою здобувача освіти, вона може бути зарахована як підсумкова оцінка з ОК (навчальної дисципліни). Така оцінка виставляється в день проведення екзамену в присутності здобувача освіти. Іспит складається у випадку, якщо здобувач освіти бажає підвищити рейтинг або у випадку незадовільної підсумкової семестрової оцінки. У цьому випадку бали, набрані здобувачем за результатами модульних контрольних робіт, анулюються.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття – на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати відповідну кількість балів, які були визначені на дану тему заняття. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної освітньої (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації».

Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача освіти є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Списування під час контрольних та самостійних робіт, іспиту заборонені (зокрема, з використанням мобільних девайсів). Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до Кодексу академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, навчання за програмою подвійного диплома, з використанням елементів дуальної форми здобуття освіти, міжнародне стажування) навчання може відбуватись за індивідуальним графіком (в онлайн режимі за погодженням із деканом факультету).

Визнання результатів навчання, отриманих здобувачами вищої освіти у неформальній

та/або інформальній освіті, здійснюється на добровільній основі та передбачає підтвердження того, що здобувач досяг результатів навчання, передбачених ОПП, за якою він навчається. Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, курсовій роботі (проєкту), контрольній роботі тощо, які передбачені програмою (силабусом) освітнього компонента (Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у ВНУ імені Лесі Українки).

V. Підсумковий контроль

Іспит проводиться у вигляді письмового або комп'ютерного тестування. Здобувачам освіти пропонуються тестові завдання у кількості 30 запитань (по 2 бали). Максимальна оцінка за іспит – **60 балів**.

Види тестових завдань:

- з вибором однієї правильної відповіді;
- з вибором декількох правильних відповідей;
- на встановлення відповідності запропонованих наборів тверджень;
- завдання на відтворення правильної відповіді (формулювань понять) по пам'яті;
- завдання відкритого типу, що передбачає розгорнуту відповідь.

Тестові завдання складаються відповідно до питань, винесених на іспит.

Програма іспиту затверджується на засіданні кафедри.

Складання та перескладання іспиту проводиться згідно розкладу. Повторне складання екзамену допускається не більше як два рази: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

Орієнтовні питання іспиту

1. Адресний підхід в соціальному забезпеченні.
2. Аналіз динаміки співвідношення державних соціальних стандартів в Україні.
3. Благодійне фінансування діяльності соціальних установ і служб.
4. Взаємозв'язок між економічною та соціальною політикою держави.
5. Види відхилення та показники економічного статусу.
6. Види економічної політики держави.
7. Відрахування із заробітної плати.
8. Внутрішня норма рентабельності соціального проєкту.
9. Вплив відносин власності на добробут.
10. Вплив соціально-економічного становища України на соціальну політику.
11. Державні соціальні гарантії, порядок їх визначення та затвердження.
12. Динаміка державних соціальних гарантії.
13. Дисконтування.
14. Диспропорція між мінімальними та максимальними заробітними платами (пенсіями) у державному секторі.
15. Економічна ефективність соціального проєкту.
16. Економічний аналіз соціальних проєктів.
17. Економічні нормативи регулювання фінансових відносин в соціальній сфері.
18. Єдиний соціальний внесок.
19. Загальні аспекти правового забезпечення системи соціального захисту.
20. Закономірності розвитку економічних відносин різних суб'єктів.
21. Заробітна плата як пряме джерело економічного статусу.
22. Зростання ролі економічної складової у функціонуванні сім'ї.
23. Індекс прибутковості соціального проєкту.
24. Індекс споживчих цін.
25. Інфляція її суть види та соціально-економічні наслідки.
26. Коефіцієнт вигід/витрат соціального проєкту.

27. Коефіцієнт Джині.
28. Крива Лоренца.
29. Маркетинг в системі соціального захисту.
30. Менеджмент в системі соціального захисту.
31. Методи оцінювання бідності.
32. Місце та роль соціального страхування в системі соціального захисту населення.
33. Моделі соціального захисту.
34. Моделі соціальної держави.
35. Напрями та проблеми соціальної політики держави.
36. Нарахування на фонд оплати праці.
37. Нормативи витрат(фінансування).
38. Період (термін) окупності соціального проєкту.
39. Підприємницька діяльність в системі соціального обслуговування населення.
40. Піраміда потреб А. Маслоу.
41. Піраміда соціальної відповідальності А. Керолла.
42. Показник динаміки валового внутрішнього продукту у розрахунку на душу населення.
43. Показники диференціації доходів населення.
44. Показники та критерії оцінки ефективності проєктів.
45. Поняття права соціального захисту та права соціального забезпечення.
46. Поняття та чинники економічного статусу.
47. Поняття, сутність та складові добробуту населення.
48. Правові колізії в сфері соціального захисту.
49. Предмет і метод правового регулювання соціального забезпечення.
50. Приклад порівняння фінансової ефективності проєктів.
51. Принципи економіки соціального захисту.
52. Принципи формування державних соціальних стандартів, соціальних норм і нормативів.
53. Проблема бідності в Україні та шляхи її вирішення.
54. Проблема невідповідності державних соціальних стандартів економічним реаліям.
55. Проблема обмеженості економічних ресурсів та їх раціонального використання на соціальні потреби.
56. Програми соціального захисту населення в економічно розвинених країнах.
57. Програмно-цільове фінансування, його переваги, суперечності та проблеми.
58. Прожитковий мінімум в Україні по соціальним та демографічним групам.
59. Прожитковий мінімум як базовий державний соціальний стандарт.
60. Прості та складні відсотки.
61. Світові моделі соціального захисту населення.
62. Система показників рівня та якості життя населення.
63. Система права соціального забезпечення.
64. Сімейний бюджет: поняття, значення, структура.
65. Соціальна відповідальність бізнесу.
66. Соціальна справедливість у ринковій, командній та змішаній економіках.
67. Соціальна стратифікація в зарубіжних країнах.
68. Соціальна стратифікація.
69. Соціальне партнерство.
70. Соціальне підприємництво.
71. Соціальний захист населення як складова соціальної політики держави.
72. Соціальний захист як система управління соціальними ризиками.
73. Соціально-економічний потенціал сім'ї як чинник добробуту.
74. Соціально-етичний маркетинг.
75. Споживчий кошик.

76. Структурне співвідношення бідних та багатих в Україні.
77. Суб'єкти та об'єкти соціальної політики держави.
78. Сутність та мета соціального захисту.
79. Сутність та ознаки соціальної держави.
80. Сутність та особливості економічної діяльності в системі соціального захисту.
81. Сутність та цілі економічної політики держави.
82. Сутність, принципи та джерела фінансування соціальної сфери.
83. Суть економічної системи та її основні елементи.
84. Сучасний стан соціально-економічної політики України: проблеми та стратегії розвитку.
85. Точка беззбитковості проєкту.
86. Фінансування соціальної сфери через банківську та казначейську системи.
87. Функції та принципи права соціального забезпечення.
88. Характеристика моделі соціального захисту в Україні.
89. Цінність грошей в часі.
90. Чиста теперішня вартість соціального проєкту.

VI. Шкала оцінювання

Критерії оцінювання під час аудиторних занять за темами 2, 3, 4, 7, 9

2 бали - Оцінюється робота здобувача освіти, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом за відповідною темою, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, в т.ч. самостійної роботи, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки за умови особистого мультимедійного представлення завдання на практичному занятті.

1,5 бали - Оцінюється робота здобувача освіти, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом за відповідною темою, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, в т.ч. самостійної роботи, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.

1 бал - Оцінюється робота здобувача освіти, який відтворює значну частину навчального матеріалу за відповідною темою, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень та понять. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.

0,5 балів - Оцінюється робота здобувача освіти, який при відтворенні навчального матеріалу дає елементарну, фрагментарну відповідь, з початковим уявленням про предмет вивчення, не вміє застосувати теоретичні положення при розв'язанні задач.

0 балів - Оцінюється робота здобувача освіти, який не володіє навчальним матеріалом за відповідною темою та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Критерії оцінювання під час аудиторних занять за темами 1, 5, 6, 8, 10

4 бали - Оцінюється робота здобувача освіти, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом за відповідною темою, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, в т.ч. самостійної роботи, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на

підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки за умови особистого мультимедійного представлення завдання на практичному занятті.

3 бали - Оцінюється робота здобувача освіти, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом за відповідною темою, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, в т.ч. самостійної роботи, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.

2 бали - Оцінюється робота здобувача освіти, який відтворює значну частину навчального матеріалу за відповідною темою, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень та понять. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.

1 бал - Оцінюється робота здобувача освіти, який при відтворенні навчального матеріалу дає елементарну, фрагментарну відповідь, з початковим уявленням про предмет вивчення, не вміє застосувати теоретичні положення при розв'язанні задач.

0 балів - Оцінюється робота здобувача освіти, який не володіє навчальним матеріалом за відповідною темою та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з освітніх компонентів, де формою контролю є іспит

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90–100	Відмінно	A	відмінне виконання
82–89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75–81	Добре	C	загалом хороша робота
67–74	Задовільно	D	непогано
60–66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1–59	Незадовільно	Fx	Необхідне перескладання

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна

1. Атаманюк Р. Ф., Атаманюк Е. А. Соціальна економіка: навчальний посібник. Львів: Новий світ-2000, 2020. 203 с.

2. Колосок А. М. Економічні основи соціального захисту: конспект лекцій. Луцьк: ПП «Поліграфія», 2023. 75 с. (протокол № 10 від «21» червня 2023 р.). URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/22493>

3. Сотник І. М. Соціальна та солідарна економіка: навчальний посібник. Суми: Сумський державний університет, 2022. 247 с. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/88469>

4. Уразов А. У., Саух І. В., Вікарчук О. І. Основи економічної теорії: підручник. Київ: Центр учбової літератури, 2021. 312 с.

5. Шаповалова Т. М. Економічні основи соціального забезпечення: навчальний посібник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2018. 128с.

Додаткова

6. Безлуга В.О., Загірняк Д.М., Шаповал Л. М. Соціальне страхування: навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 368 с.
7. Бондаренко Н. О. Економічні основи соціальної роботи: методичні рекомендації. К.: МАУП, 2016. 30 с. URL: <https://maup.com.ua/assets/files/lib/metod/7545.pdf>
8. Журба І.О. Економічні основи соціального забезпечення: методичні рекомендації до практичних занять. Черкаси: ЧДТУ, 2020. 21 с. URL: <https://er.chdtu.edu.ua/handle/ChSTU/1086>
9. Колосок А М. Актуальні аспекти соціального захисту населення *Економічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки*. 2021. № 2 (26). С. 16-23. DOI: <https://doi.org/10.29038/2411-4014-2021-02-16-23>
10. Колосок А М., Чернета С. В Аналіз інвестиційної спроможності реалізації соціальних проєктів в об'єднаних територіальних громадах. *Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. 2020. № 4 (24). С. 74-82. DOI: <https://doi.org/10.29038/2411-4014-2020-04-37-45>
11. Колосок А. М., Буднік С. В. Соціальна відповідальність в акваріумному бізнесі: економічні та педагогічні аспекти. *Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. 2019. № 4(20). С. 109 – 116. DOI: <https://doi.org/10.29038/2411-4014-2019-04-109-116>
12. Колосок А. М. Зарубіжний досвід формування національних тристоронніх органів соціального партнерства. *Humanitas*. 2021. № 1. С. 66-73. DOI: <https://doi.org/10.32782/humanitas/2021.1.11>
13. Полянничко А. О., Кирилюк А. В. Технології соціальної роботи і соціальної допомоги в умовах трансформаційного періоду: навчально-методичний посібник. Суми : ФОП Цьома, 2020. 336 с. URL: <http://repository.sspu.edu.ua/handle/123456789/9193>
14. Потенціал і розвиток бізнесу: навч. посіб. / Кол. авт.: О. М. Полінкевич, Л. В. Шостак, Л. В. Белінська, І. Г. Волинець, Н. О. Грицюк, Л. С. Громко, Т. І. Данилюк, А. М. Колосок, В. П. Левченко, Л. Г. Ліпич, В. В. Мальцева, Г. В. Миськів, І. Р. Мищишин, Т. В. Сак, О. В. Скорук, В. В. Тринчук, О. А. Хілуха, Т. О. Шматковська, Л. О. Ющишина; за ред. О. М. Полінкевич, Л. В. Шостак. Луцьк: Вежа-Друк, 2019. 482 с. URL: <http://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/16668>
15. Соціальне забезпечення в Україні: навчальний посібник / кол. авторів; за ред. А. Я. Кузнєцової, З. Е. Скринник, Л. К. Семів. Львів : Університет банківської справи, 2021. 547 с.
16. Утвенко В. В. Система соціального забезпечення та соціальної підтримки: навчальний посібник. Київ: ДП Вид. дім «Персонал», 2018. 248 с. URL: https://maup.com.ua/assets/files/lib/book/syst_soc_zab.pdf
17. Щербань С., Шейко Р., Левкіна Г. Посібник з моніторингу та оцінювання надання соціальних послуг в Україні. Харків: ХІСД. 2017. 112 с. URL: <https://khivr.kharkov.ua/wp-content/uploads/2019/11/Posibnyk-z-monitorynhu-ta-otsiniuvannia-nadannia-sotsial-nykh-posluh-v-Ukraini.pdf>
18. Kamiński R., Khovrak I., Kolosok A., Kytsyuk I., Pavlikha N., Polinkevych O. Społeczna odpowiedzialność przedsiębiorstw jako przedmiot sprawozdawczości niefinansowej w świetle regulacji prawnych i doświadczeń praktycznych w Polsce i na Ukrainie. Poznań: Polskie Towarzystwo Ekonomiczne Oddział w Poznaniu, 2020. 238 str. <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/20969>
19. Polinkevych O., Kolosok A. Rozwój społecznej odpowiedzialności biznesu na Ukrainie. Ekonomiczne, społeczne i prawne aspekty zarządzania przedsiębiorstwami kontekst kryzysu polityczno-gospodarczego. Poznań: Polskie Towarzystwo Ekonomiczne Oddział w Poznaniu, 2022. S. 199-225. <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/20986>
20. Castro S. J., González D. A. Social Creative Economy: A prototype for Social Innovation. *Opción*. 2022. 38(97). P. 20-46. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.7486085>

Інтернет-ресурси

21. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
22. Державна служба України з питань праці. URL: <https://dsp.gov.ua/>
23. Державний центр зайнятості. URL: <https://www.dcz.gov.ua/>

24. Законодавство України. URL: <https://www.rada.gov.ua/news/zak>
25. Міністерство соціальної політики України. URL: <https://www.msp.gov.ua/>
26. Національна соціальна сервісна служба України. URL: <https://nssu.gov.ua/>
27. Пенсійний фонд України. URL: <https://www.pfu.gov.ua/>
28. Social Statistics Commons. URL: <https://network.bepress.com/social-and-behavioral-sciences/social-statistics/>